

Z cizích revuí.

BELLONA, ročník XV, díl XLI.*)

Kpt. gšt. Vojtěch Gorgosz: Obléhání a obrana Přemyšlu v r. 1914—15.

Historická studie doložená ciframi. Autor dospívá k závěru, že Přemyšl splnil svůj úkol, neboť přehradil po celou dobu mohutného náporu ruského v Karpatech a pod Krakovem hlavní železniční tepnu Lvov—Krakov a vázal značné síly ruské (byť i jen záložní jednotky); Přemyšlu bylo umožněno splnit úkol, protože byl nedostatek těžkého obléhacího dělostřelectva na straně ruské. Intendance pevnosti nehospoďářila dosti úsporně s potravinami!

Pplk. gšt. Roman Saloni: Úkoly vyšší jednotky tanků za války.

1. Taktické vlastnosti: a) rychlost přesunu 15 km/hod.; b) velký okruh působnosti (100 km za 2—3 dny, pak však mat. obnova nutná); c) neobyčejná citlivost zásobovacích tepen; d) lze ji lehce zjistit letectvem, veliká zranitelnost leteckým bombardováním; e) značná závislost na terénu (zejména osady, lesy, vodní toky jako vážné, někdy nepřekonatelé překážky); f) obtíže velení; neschopnost zajistit si vlastními prostředky dokonalý průzkum; nemožnost použít k nočním akcím; mohutnost palby v útoku, slabost v obraně; g) velký finanční náklad na udržování materiálu v provozu.

2. Taktické užití: Je to jako střela vypálená na nepřítele, která může být příčinou těžkých ztrát, ale není schopna využít úspěchu a uhájit jej bez cizí pomoci; bude tudíž vzat v úvahu: a) jako podpora útoku normální vyšší jednotky akcí na křídla nebo týl nepřítele; b) za pronásledování k dovršení paniky; c) za násilného průzkumu, kde nutno rychle zdolat izolované nepřátelské odpory; d) za ústupového boje, kdy úderem chceme získat čas a překvapit nepřítele.

3. Složení brigády tanků:

A. velitelství, štáb, spojovací četa,

B. regulační oddíl (upravuje pohyb jednotek brigády signály podle rozkazu velitele),

C. motocyklistická četa (3 hlídky po 3 kolech, každá 1 těžký kulomet na motocykl),

D. četa doprovodného letectva (3—4 letouny),

E. ženijní rota (výzbroj pro stavbu mostů), zdravotnická četa (2 obvazistě),

F. jednotky:

1. 2 pluky, každý: a) velitelská, ženijní a spojovací četa, čtyři motocykl. (3 hlídky, 3 kulometry); b) rota lehkých tanků (3 čety, každá 6 tanků); c) prapor středních tanků (3 čety každá 5 středních tanků, 1 četa 6 lehkých tanků vše v jedné rotě; celkem 3 roty v praporu); d) baterie děl proti letadlům (4 motorizovaná děla a naslouchací četa); e) 1 rota pěchoty (2 střel. a 1 kul. četa norm. složení) na teréních vozech vyzbrojených na každém voze po 1 lehkém kulometu jako součástky vozu; f) 1 četa děl proti tankům (4 děla).

2. Průzkumný oddíl: a) vel., žen. a spoj. četa, četa motocykl., b) esk. OA. (3 čety po 3 OA.), c) rota lehkých tanků (jako u pluku), d) 1 rota pěchoty (jako u pluku), e) 1 bat. leh. děl (4 děla na pásovém traktoru); f) 1 četa děl proti tankům (4 děla).

3. Ochraný oddíl: 1 rota pěch. na autech (jako u pluku), 1 odd. leh. děl. (jako u průzkumného oddílu).

4. Zásobovací oddíl: jistý počet nákladních aut a terénních vozů.

*) Pokračování recenze z VR. 1934, část všeobecná, str. 296 (1056).

Kpt. gšt. Gustav Lowczowski: Organizace etapy německé armády a administrace obsazených území na východní frontě v l. 1914—18.

Velmi podrobná studie, opřená o hojná statistická a organizační data.

Konstanty Symonowicz: Občanská válka čínská.

Velmi přehledné vyličení událostí od r. 1908 až do dnešní doby, hlavně po stránce politické.

Plpk. gšt. St. Rola-Arciszewski: Polské zahraniční transporty za války 1920.

Autor se rozpisuje o obtížích, s jakými byli nuceni bojovatí Poláci po zhroucení rakouské armády, aby jejich vojáci dosáhli vlasti, ohrožené vpádem rudé armády.

Rytm. gšt. Stanislaw Bartlitz: Boj u Ihumenia v květnu 1920.

Podrobná historie bojů o řeku Berezynu — pružná obrana vodního toku na straně polské, přechod přes vodní tok na straně bolševické (studie bez technických údajů o přechodu).

Plpk. Landau recensuje polský překlad knihy gen. Miška: Boj o řeky.

Dílo gen. Miška — podle autora — bylo nutné, aby se vyplnila citelná mezera v tomto oboru vojenské literatury poválečné; sluší jen dodat — uvádí autor — že polský překlad (přeložil mjr. Czarniecki) má mnoho vad po stránce věcné i jazykové.

BELLONA, ročník XV, díl XLII.

Plpk. gšt. Matkowski a rytm. gšt. Dzieślewski: Druhá bitva pod Lvovem. (5/9 až 10/9 1914 — Strategické pokračování bitvy u Komarova — viz VR. 1933, část všeobecná, str. 158—160.)

Studie vysoké strategicko-operativní koncepce bez zatěžujících taktických podrobností. Autorům se podařilo, zejména závěrem studie, vytyčit charakteristické znaky této operace.

1. Na straně rakouské: improvizace operačních plánů, snaha „útočit a obchvacovat“ stůj co stůj; nevyužití obrany jako strategického prostředku velitelství; selhání vyšších jednotek jezdeckta v průzkumu a v boji pěšky; optimismus plynoucí z nedostatku válečných zkušeností; nedostatky v manévrování dělostřelectvem; naprostá vyčerpanost pěchoty neustálými útoky, pochody, ústupy, boji v lese, bojem bez dělostřelecké podpory a bez styku se sousedy; vliv politických vůdců (hr. Tisza) a mocnářův na hlavní velitelství, které nutilo svést bitvu děj se co děj, aby bylo dobyto zpět Lvova a zažehnáno ohrožení karpatských průsmyků; obtíže v souladu operací armády rakouské a německé.

2. Na straně ruské: převaha ve velení, vedení boje zejména co do strategického využití obrany a boje na zdrženou jako důsledek zkušeností z války rusko-japonské; převaha jezdeckta a dělostřelectva s hlediska strategicko-operativního, využití i taktiky boje; hospodaření silami a zajištění volnosti jednání po celou bitvu; špatné využití úspěchu.

Plk. gšt. pil. Abzoltowski: Povšechné úvahy o leteckém nebezpečí a o obraně státu proti letadlům.

1. V úvodě autor bojuje hlavně proti nemístnému tajení všech organizačních příprav obrany státu proti leteckým útokům civilnímu obyvatelstvu na újmu jeho pohotovosti v okamžiku nebezpečí.

2. Opíraje se o doktrinu gen. Douheta — ofensiva na souši a na moři, ofensiva ve vzduchu — přichází plk. Abzoltowski k závěru, že dnešní opatření států v obraně proti leteckému nebezpečí postrádá methodicky zpracovaných a vyhodnocených předpokladů o letectvu protivníka (překvapení po stránce technické, organizační a rychlosti leteckých akcí) a nesnaží se ocenit rozsah leteckého nebezpečí

na základě letecké doktriny, taktiky a psychologie leteckého nepřítele, čímž vzniká podceňování a někdy i přeceňování leteckého nebezpečí.

3. Účinnost letectva v budoucí válce nelze předvídat matematickou křivkou vývoje jako účinnost střely v posudku o odolnosti chránícího pancíře — překvapení všech druhů jsou velmi pravděpodobná. Přes to předpokládá autor u letectva budoucnosti při začátku války:

a) rychlost od 150 km/hod. (bombardovací letectvo), do 300 km/hod. (stíhací letectvo) ačkoli bylo již ojediněle dosaženo rychlosti 750 km/hod., což znamená, že obrana proti letectvu musí být v permanenci do hloubky 150 km za frontou (následek: zvětšení počtu objektů; zhuštění a rozmnožení sítě hlášené služby v poměru ke zkušenostem a potřebám poslední války; nutnost udržovat permanentně — ve dne i v noci — hlídky stíhacích letadel nad územím přímo ohroženým; zvýšený požadavek rychlosti palby a zaměřování u všech zbraní proti letadlům, které stále ještě počítají s dobou 5 minut, v níž letadlo musí setrvat v okruhu účinné působnosti DOPL. — projeví se hlavně zdvojnásobením vzdálenosti hlásek od palebných zdrojů);

b) akční poloměr působnosti (vzdálenost letiště od zvoleného cíle útoku) vzrostla dnes s nákladem 2000 kg na 2000 km; bez zatížení až do 10.500 km (aplikováno na poměry ČSR. může tedy každé město na našem území být zasazeno letectvem nepřítele bez zvláštních opatření letecko-konstruktivních a organizačních);

c) praktická výška letu bombardovacích letounů vzrostla ojediněle u letounů s nákladem 2000 kg do 7500 m, s nákladem 10.000 kg do 3200 m, nesnadnost zásahu dělostřelectvem se poněkud zmenšila zvětšením obrysů letounů bombardovacích na 40—50 m a snížením schopnosti manévru těchto leteckých „obrá“;

d) opatření pro neviditelnost letounů (maskování, nátěr, konstruktivní hmota) a neslyšitelnost (tlumení) hluku motorů volají po reorganizaci a rekonstrukci naslouchací a pozorovací služby i jimi užívaných přístrojů (zaměřovačů);

e) letecké pumy proti pozemním cílům nepřekročí asi váhu 500 kg, proti cílům námořním 2000 kg; proti mostům možno očekávat shazování plovoucích min (2 miny mezi sebou spojené, aktivované nárazem spoje na cíl) — podle toho se zvětší nepoměrně dosavadní síla a složení krycí vrstvy stropů a stěn úkrytů proti letadlům (s ochranou proti „vyloupnutí“ tlakem vzduchu při výbuchu pumy);

f) zaměřovací přístroje dnešní dávají letectvu přesnost zásahu, rovnající se lehkému dělostřelectvu na hranicích účinné donosnosti nebo těžkého dělostřelectva na $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ jejich praktické donosnosti. Jistota zásahu je mimo to zvětšena vývojem fotografického průzkumu cíle a užíváním osvětlovacích pum pro zaměřování zatemněných cílů za noci.

4. Co do taktiky letectva počítá autor s těmito zásadními změnami proti dosavadním zkušenostem, jež by mohly mít vliv na taktiku obrany proti letadlům:

a) nálety buď ve výškách nad 5000 m nebo velmi nízko nad cílem; zejména poslední způsob náletu jest autorovi nejlepší pasivní ochranou letectva proti účinkům aktivní OPL;

b) nálety ve skupinách, které se současně objeví z několika směrů nad cílem (nelze tedy při organizaci OPL. počítat se „směrem pravděpodobného náletu“). Z těchto skupin mohou některé — čelní — dostat úkol boje proti bateriím OPL., mezitím co ostatní útočí na cíl bateriemi chráněný;

c) navigace náletů zcela nezávislá na mapě, orientačních místech, prostorech více nebo méně chráněných OPL. — velká rychlost, překvapení, rozptýlení a masa letectva umožní přímočaré nálety podle busoly.

Plk. gšt. St. Rola-Arciszewski: Výchova důstojníků gen. štábu.

Studie obsahuje několik zajímavých názorů, s nimiž možno jen souhlasit:

1. Úkol důstojníka gen. štábu: připravit pro velitele složky rozhodnutí, přeměnit rozhodnutí v rozkaz, bdít nad prováděním rozhodnutí (rozkazu).

2. Účel válečné školy — výchovy důstojníků gen. štábu:

a) jednotnost doktriny,

b) učinit je schopnými doplnit autoritu svého velitele,

c) doplňovat vzdělání důstojníků gen. štábu povoláváním jich na velitelská cvičení válečné školy (zimní — na mapě, letní — v terénu) v počtu 20—30 každoročně,

d) podporovat specialisaci důstojníků štábu rozepsáním soutěží na řešení jednotlivých otázek a problémů z taktiky i z organizace armády. Důstojníci „nespecialisovaní“ nejsou však méně cennou složkou sboru důstojníků gen. štábu — jsou nejvýše potřební na místech, kde by specialisace byla na újmu celku (štáby vyšších jednotek). Zvláštního zřetele zasluhuje výchova důstojníků-historiografů.

BELLONA, ročník XVI, díl XLIII.

Mjr. Boleslav Waligora: Na přelomu.

Historická studie o událostech na východní frontě něm.-ruské za převratu 1918, boj o Minsk a Wilno.

Plk. gšt. Abzoltowski: Povšechné úvahy o prostředcích a způsobu OPL. (Pokračování studie; viz str. 1057 tohoto čísla.)

Opírá se o studie francouzských a italských leteckých (lépe letecko-taktických) odborníků, zejména gen. Armengauda (studie ofensivní mohutnosti válečného nástroje v budoucnosti — Revue des Forces Aeriennes čís. 40, listopad 1932), dochází autor k velmi zajímavým závěrům.

1. Ohrožená délka polských státních hranic je 900 km.

2. Ofensivní obrana útokem bombardovacích letadel s cílem zničit nepřátelský letecký materiál dříve, než by vyrazil k útoku, jest jedinou skutečnou OPL. státního území. Autor počítá — podle hypotézy gen. A. — se součinností letectva francouzského a československého v obraně proti leteckým útokům německým a sovětským.

3. Defensivní obrana stíhacím letectvem neposkytne žádoucího úspěchu, t. j. zničení nebo zamezení leteckých útoků. Své tvrzení odůvodňuje velmi zajímavými statistickými údaji:

a) ze světové války (malý úspěch stíhačů proti bombardovacím náletům na Londýn a Paříž v poměru k počtu útočících stíhacích letadel),

b) o stále rostoucí rychlosti bombardovacích letadel, která není úměrná přírůstků na rychlosti stíhačů a jejich schopnosti dosáhnout výše 5000 m po světové válce,

c) o zdokonalování vlastností stíhačů (rychlost, stoupací schopnost, výška letů, jež omezuje výkonnost pilotů, kteří se stávají více akrobaty než boje schopnými útočníky),

d) o nemožnosti střežit permanentně stíhači ohrožené státní území (potřeba velkého počtu letounů, fyzické vyčerpání letců).

4. Přes to bude nutno kombinovat OPL. ve vzduchu ofensivně i defensivně ovšem s převahou na straně ofensivního použití letectva bombardovacího.

5. Obrana pozemní (nehybná, protože sebe větší pohyblivost pozemních prostředků OPL. v poměru k očekávané rychlosti náletů třeba pokládat za „nehybnost“, je složena:

a) z obrany palbou (dělo, kulomety, pušky):

užití děl se od světové války podstatně nezměnilo (zdokonalení materiálu a způsobu střelby udržuje stejnou pravděpodobnost zásahu v poměru k zdokonalení letadel);

užití kulometů nabývá mnoho na svém významu vzhledem k očekávání náletů v malých výškách k menšímu finančnímu nákladu a k rychlé pohotovosti k palbě;

v užití puškové palby podávají pokusy konané ve Spoj. státech zajímavé výsledky, podle nichž jest účinnost palby jednotlivce proti letadlům větší než u kulometů (automatická kompensace omylů v zamíření);

b) vdušné překážky (upoutané balony do výše 4000 m, přehradné palby zbraní proti letadlům);

c) pasivní obrana (maskování, skryt, klamání nepřítele klamnými orientačními majáky — úkryty proti leteckým pumám): zdánlivě nejlacinější, ve skutečnosti nejdražší a nejméně účinnější obrana.

6. Svě úvahy dokládá autor mnoha statistickými údaji, zejména s hlediska finančního nákladu, aplikovanými na polské potřeby OPL.

Dr. Alfred Bzowiecki: Propaganda hitlerovského Německa.

Plk. gšt. Tadeusz Rożycki: Bitva pod Włocławkiem (10.—13. listopadu 1914), v rakouských a německých pramenech známá též pod jménem bitva u Lodže.

Dosti podrobné zpracování této operace, v níž vyniká nesoulad ve velení německém a rakouském, jakož i velitelská nekázeň německých velitelů armád vůči německému hlavnímu velitelství Ober-Ost.

Operace započata náhle s velkou koncepcí, ale slabým provedením, neměla úspěchu byvši paralysována strategickým ústupem Rusů. Studie neposkytuje nových, doposud snad neznámých poznatků.

Kpt. gšt. Berka: Obrana tylů vyšších jednotek proti letadlům a obrněné vozby.

1. Úvodem dospívá autor k správné úvaze, že veškerá zařízení v tylu vyšší jednotky (velitelství a služby) jsou dnes stále ještě bezbranná proti nájezdům letectva, jezdeckta a obrněné vozby, ačkoli se toto nebezpečí neobyčejně zvětšilo, zejména při boji armád malých států, jež nemohou své fronty opřít o nepropustná křídla, ba ani nemohou počítat s naprostou souvislostí svých front.

2. Třeba tedy pomýšlet na nejúčinnější organizaci a zajištění:

- a) pozorovatelsko-poplachové služby,
- b) zvláštní spojovací sítě pro obranu tylu,
- c) obranných jednotek (palebných — děla, kulomety; pěších — etapní a strážní oddily; ženijních — úprava terénu, minové práce),
- d) jednotek vedoucích boj proti plynům,
- e) co nejdokonalejšího využití terénu nejen po stránce skrytu (jako dosud), ale i dostupů obrněnou vozbou a jezdecktvem.

K a). Všechny jednotky služeb (zejména vozatajské a automobilní kolony) potřebují dvoučlenné hlídky (hlásky) na koních, motocyklech anebo bicyklech. Pochoďují-li služby společně nebo jsou-li společně ubytovány, sloučí se jejich hlásky centralisačně v ochranu proti letectvu a obrněným vozidlům.

K b). Zajištěna v rámci vyšší jednotky a její telefonní i telegrafní operační sítě; služby musí mít dostatek vlastních pojítek, aby se připojily svými hláskami na její ústředny a stanice; úprava hlášení nebezpečí náletu a nájezdu z fronty do tylu a boků po drátě i zvláštními signály (optika, signály, ohně, rakety a p.).

K c). Obranu proti letadlům nutno organisovat zvláštními jednotkami dělostřelectva proti letadlům (kulometry proti letadlům) chránícími — s vlastní hláskou službou — centralisovaně — prostory, vyhrazené pro umístění (ubytování), činnost, pravidelný pohyb služeb.

Z prostředků obrany proti obrněné vozbě nutno vyzbrojit všechny jednotky služeb průbojným střelivem; čtyři děl a kulometů proti pancířům užívat pak centralisovaně tak jako prostředků boje proti letadlům.

Etapní a strážní oddíly nutno — při použití jako doposud — opět vyzbrojit a připravit prostředky i výcvikem na boj proti letadlům a obrněným vozidlům (zejména jde-li o ochranu významných komunikačních uzlů a objektů, zásobovacích nádraží, zásobovacích výdejen a p.).

Zenijní jednotky — centralisovaně užívané — chrání úpravou terénu, zejména překážkami (miny proti obrněným vozidlům) přístupy do prostorů služeb.

K d). Tatáž opatření, jaká jsou nutná k asanaci terénu v bojovém pásmu.

3. Tyto požadavky však znamenají, že mužstvo služeb musí být vycvičeno v bojovém duchu; velitelé jednotek služeb při organisaci činnosti svých služeb budou musít přihlížeti též k zajištění proti letadlům a obrněným vozidlům podle pokynů 4. odděl. štábů vyšších jednotek.

Prakticky vzniknou skupení a skupinky služeb jednotně chráněné a zajištěné neboli, jak autor sám dodává, povstávají opět „vozové hradby dávných hutských opevněných táborů“.

Kpt. gšt. E. Migula: Psychologie vojáka v útoku.

Autor obšírně rozebírá: všeobecný psychologický ráz útočného (pohybného) boje a psychologii jednotlivých druhů pohybného boje.

Plk. gšt. Pragłowski: Samostatně operující jezdecko v moderní armádě.

Autor se staví proti zatížení jezdecka motorisovanými jednotkami k zvýšení jeho palebné hodnoty na újmu pohyblivosti v každém terénu. Navrhuje zesílit jezdecký pluk jen o baterii jezdeckého dělostřelectva, četu OA., četu cyklistů a jeden letoun ze zvláštní letky přidělené vyšší jednotce jezdecké.

Kpt. gšt. Kirchmayer: Odolnost pohyblivé obrany.

Vychází ze rozdělení „obranu“ na obranu „operační a taktickou“ dále na obranu „stálou, posílní, pohyblivou a boj na zdrženou“, přichází autor k správnému závěru, že pohyblivou obranu může provádět jen vyšší jednotka, nikoliv jednotlivá vojsková tělesa pěchoty nebo jezdecké. Jediné velitel vyšší jednotky disponuje tolika silami, aby mohl kombinovat obranu s útokem, což je charakteristikou obrany pohyblivé, která není v podstatě ničím jiným než taktickým provedením operativního pojetí obrany Napoleonovy v 2. údobí italského tažení proti Rakousku.

Z recensované cizí literatury je nejvýš zajímavá recenze knihy Roman Gul: Woroszyłow, Budiennyj, Blücher (Berlín 1933) obsahující životopisy a charakteristiku těchto vojevůdců.

Pplk. gšt. Jan Polívka.

Literární přehled.

N. Nehring: „Heere von Morgen“. Nakladem L. Voggenreitra, Potsdam, 1935.

Autor, používá pramenů novodobé literatury, pojednávající o problémech organisace a úkolech moderních armád, podává v své knížce stručný, ale ob-

sažný přehled o nynějším stavu motorisace v jednotlivých armádách a o směrech, v kterých je tato otázka v různých armádách řešena.

V první stati uvažuje o vlivu motoru na způsob vedení boje a na vojenskou organisaci. Válečné zásady zůstávají stále